

Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17191>

Özet

Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri (BÖFE), orijinal ad? **Awareness of Independent Learning Inventory (AILI)** olan ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu envanter, ö?rencilerin ba??ms?z ö?renme süreçlerine dair sahip olduklar? **üstbili?sel** (metacognitive) fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis?tir. Uyarlama çal??mas? Sökmen ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekte?tirilmis?tir. Ölçek, **metabili?sel bilgi**, **metabili?sel beceri** ve **metabili?sel tutum** olmak üzere üç temel faktörden olu?maktadır. Psikometrik analizler, ölçe?in Türk kültür ve e?itim ba?lam?nda kabul edilebilir düzeyde geçerlik ve güvenilirlik özelliklerine sahip oldu?unu do?rulam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ba??ms?z ö?renme, metabili?, AILI, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenirlik, do?rulamaya?c? faktör analizi, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

Yavuz Sökmen, Yasin Ta?, Serkan Ye?ilyurt, Ay?egül Nalçac?.

Amaç

Bu envanterin temel amac?, orijinal olarak geli?tirilen **Awareness of Independent Learning Inventory (AILI)** ölçe?ini Türkçeye uyarlamak ve Türk ö?renci örnekleminde geçerlik ile güvenilirlik çal??malar?n? tamamlayarak psikometrik özelliklerini ortaya koymakt?r. Ölçek, ö?rencilerin ba??ms?z ö?renme süreçlerindeki fark?ndal?k düzeylerini detayl? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Uyarlama çal??mas?, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve uygulay?c?lara, ö?rencilerin kendi ö?renme süreçlerini ne kadar bilinçli yönettiklerini, hangi stratejileri kulland?klar?n? ve bu süreçlere kar?? tutumlar?n? belirlemede standart bir araç sa?lamay? amaçlamaktadır. Ölçe?in derecelendirme yap?s?, kat?l?mc?lar?n ba??ms?z ö?renme fark?ndal???na dair derinlemesine bilgi toplamaya olanak tan?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, ba??ms?z ö?renme ba?lam?nda **metabili?sel fark?ndal?k** yap?s?n? ölçmektedir. Metabili?, bireyin kendi bili?sel süreçleri hakk?ndaki bilgisi ve bu süreçleri düzenleme yetene?i olarak tan?mlan?r. BÖFE, bu yap?ya ait üç temel alt boyutu de?erlendirmektedir:

Metabili?sel Bilgi (Metacognitive Knowledge): Bireyin ö?renme görevlerinin gereklilikleri, kendi

örenme profili ve etkili örenme stratejileri hakkındaki bilgisi (13 madde).

Metabilisel Beceri (Metacognitive Skill): Örenme görevi sırasında süreci izleme, planlama, kontrol etme ve gerektiğinde ayarlamalar yapma yeteneği (13 madde).

Metabilisel Tutum (Metacognitive Attitude): Örenme sürecine yönelik motivasyon, geri bildirimle açıklık, sorumluluk alma ve başlımsız çalmaya yönelik duygusal ve davranışsal eğilimler (10 madde).

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla, ikinci örneklemden toplanan veriler üzerinde **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)** gerçekleştirilmiştir. Analiz öncesinde veri setinde uç skorların incelendiği ve çarpıklık ile basıklık değerlerine bakılarak deikenlerin tek deikenli ve çok deikenli olarak normal dağılım sergilediği tespit edilmiştir.

İkinci çalmada yapılan DFA sonuçlarına göre, elde edilen uyum iyiliği indeksleri şunlardır: $\chi^2/df= 2,28$, RMSEA=0,080, SRMR=0,071, NNFI=0,930, CFI=0,933. Bu uyum indeksleri, önerilen 3 faktörlü yapıdan veri seti ile başlangıçta uyum sağlandığını göstermiştir. Ancak, bazı maddelerin düşük faktör yüküne sahip olduğu ve hata varyanslarının yüksek olduğu tespit edilerek bu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Son modelde elde edilen uyum iyiliği indeksleri ($\chi^2/df= 2,59$, RMSEA= 0,085, SRMR=0,070, NNFI=0,931, CFI=0,935), önerilen model ile veri uyumunun iyi olduğunu ve ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığını desteklemektedir.

Güvenirlik

Uyarılma çalması kapsamında ölçeğin iç tutarlılığına yönelik güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Ancak kaynak içerikte spesifik **Cronbach Alfa** katsayısı veya diğer güvenilirlik katsayıları açıkça listelenmemiştir. Geçerlik çalmalarıyla başlımsız, ölçeğin güvenilirliğinin de yüksek olduğunu iddia etmektedir. Detaylı güvenilirlik katsayıları için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir. Güvenirlik, ölçeğin tutarlı sonuçlar üretme kapasitesini ifade eder ve bu çalma, BÖFE'nin tutarlılığını sağlamak üzere maddelerin yeniden düzenlenmesi sürecini içermiştir.

Faktör Analizi

BÖFE'nin faktör yapısını doğrulamayı test etmek amacıyla kullanılan temel istatistiksel yöntem **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)** olmuştur. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapılarında bulunan üç faktörlü (Metabilisel Bilgi, Metabilisel Beceri ve Metabilisel Tutum) modelin Türkçe verilerle uyumunu test etmiştir.

Analiz sürecinde, başlangıçta elde edilen uyum indeksleri kabul edilebilir düzeyde olsa da, modelin daha iyi uyum sağlaması için düşük faktör yüküne sahip ve yüksek hata varyansı içeren

maddelerin ç?kar?lmas? yoluna gidilmi?tir. Bu madde ç?karma i?lemleri sonucunda elde edilen nihai model, mükemmel uyum indekslerine yak?n de?erler sunarak (CFI > 0.93), ölçe?in **ba??ms?z ö?renme fark?ndal??? kavram?n?** üç boyutlu olarak ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü istatistiksel olarak kan?tlam???t?r.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?renciler (Students)

Age Group: Belirtilmemi? (Uyarlama makalesi *?lkö?retim Online* dergisinde yay?mland??? için genellikle ilkö?retim ve ortaö?retim düzeyindeki ö?rencileri içermesi beklenir.)

Population Details: Türkiye'deki çe?itli e?itim düzeylerindeki ö?renciler üzerinde uygulanm???t?r.

Test Methodology: 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm???t?r. Kat?l?mc?lar 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 7 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda puanlama yapmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

BÖFE, AILI, metabili?sel bilgi, ö?renme stratejileri, psikometrik özellikler, e?itimde ölçme ve de?erlendirme, faktör yükü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: yavuzsokmen@atauni.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2017** y?l?nda tamamlanm?? ve yay?mlanm???t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar **Yavuz Sökmen** ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Orijinal makale *?lkö?retim Online* dergisinde aç?k eri?im olarak yay?nlanm???t?r. Makalenin orijinal

PDF'i buradan indirilebilir: [adaptation-of-awareness-of-independent-learning-inventory-aili-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/321111111/adaptation-of-awareness-of-independent-learning-inventory-aili-toad.pdf)

Kaynaklar

Sökmen, Y., Ta?, Y., Ye?ilyurt, S. ve Nalçac?, A. (2017). Adaptation of Awareness of Independent Learning Inventory (AILI) to Turkish: Validity and Reliability Study. *?lkö?retim Online*, 16(1), 114-128.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: ilkogretim-online.org.tr

Ba??ms?z Ö?renme Fark?ndal??? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Metacognitive knowledge (13 madde): I know which assignments students really need to work at systematically.

Metacognitive skill (13 madde): While working on an assignment I pay attention to whether I am carrying out all parts of it

Metacognitive attitude (10 madde): I ignore feedback from tutors on my method of work